

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

II. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1880, márcz. 17-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár jelenti, hogy Schuch József választmányi tag szóbelileg nyilatkozott, hogy a választmányi tagságra történt megválasztását örömmel fogadja és e tisztséggel járó kötelezettségekre vállalkozik. Örvedetes tudomásul szolgál.

Titkár előterjeszti a forgó tőke pénztári állását február hónapban a mult évvel összehasonlítva. Tudomásul vétetik.

A hallei kaiserlich Leopold-Carolinische deutsche Akademie Társulatunkkal csereszonyba lépett. Örvedetes tudomásul szolgál.

A „Naturforschende Gesellschaft zu Danzig“ jelenti, hogy külügyi titkára, A. Menge jan. 27-ikén meghalt. Szomorú tudomásul szolgál.

Titkár jelenti, hogy Herman Ottónak „A fillokszéra“ czimű művéből megjelent a második kiadás. Örvedetes tudomásul szolgál.

A mult választmányi ülés óta a könyvtárba következő ajándékok érkeztek: Joannis Jonstoni Theatrum universale omnium animalium, Francofurti 1653. Pfeiffer Gyula ajándéka; J. Klein, Neuere Daten über die Krystalloide der Meeresalgen, szerző ajándéka. Köszönettel vétetnek.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta hatan hunytak el tagtársaink közül, névszerint: Dr. Freund Benedek, orvos Kis-Czellben, Láczy Gusztáv, birtokos Ungváron, Liszka József Szegszárdon, Máthé István, tanító N.-Körösön, Pallay István, lelkész T.-Pálczán, Payzos Andor, szolgabíró Gálszécsben. Szomorú tudomásul szolgál.

Az új tagokul ajánlottak nevei felolvastattak és mindannyian, számra 25-en megválasztattak; velők a tagok létszáma, a veszteségeket levonva, 5285-re emelkedett, kik között 105 alapító és 79 hölgy van.

A Forgó Tőke pénztári állása

az 1880. évi február hónap végéig, összehasonlítva a mult évvel.

Megnevezés	1879		1880		Megnevezés	1879		1880	
	frt.	kr.	frt.	kr.		frt.	kr.	frt.	kr.
Bevétel.					Kiadás.				
Maradék a megelőző évről	3610	07	4347	26	Alapítványul iratott	875	35	3000	—
Takarékpénztári kamatok	17	07	—	—	Fára, világításra	59	—	53	—
Oklevelek díja	130	—	172	—	Házbérré	378	75	378	75
Helybeli tagdíj a folyó évre	2415	—	2340	—	Irodai költségre	80	95	23	49
Vidéki „ „ „ „	1215	—	1112	—	Könyvtárra	1654	81	1437	70
Tagdíjhátralékok	227	—	299	—	Irói díjak s népsz. előadások költségére	711	40	548	84
Előrefizetett tagdíjak	24	—	12	—	Szerkesztők tiszteletdíja	55	—	55	—
Előfizetések és eladott kiadványok	226	46	561	30	Közlöny kiállítására	917	75	898	77
Füzetes Vállalat	76	75	76	35	Füzetes Vállalatra	75	—	50	30
Hirdetések	448	82	134	70	Kisebb nyomtatványokra	63	85	53	40
Vegyések	8	50	2	89	Oklevelek kiállítására	51	90	20	70
Összesen	8398	67	9057	50	Tiszti személyzetre	842	75	785	61
					Szolgák fizetésére	280	—	238	20
					Postaköltségre	95	40	33	01
					Hirdető mellékletre	394	73	101	08
					Vegyek kiadásokra	189	90	142	—
					Rendkívüli kiadásokra	179	16	—	—
					Pályakérdésekre	900	—	—	—
					Összesen	7805	70	7819	85

1879 február 28-ikán a forgó tőkének márcziusra átvendő pénztári maradáka volt 592 frt. 97 kr.; 1880-ban pedig ugyanez 1237 frt. 65 kr.

II. S Z A K Ü L É S.

1880, márcz. 17-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

2. Dr. W a r t h a V i n c z e előadást tartott „A bor és egyéb szeszes italok festése és kezelésére használt anyagokról“ — nevezetesen a kátrányfestékekről, a kénesavról és a gliczerinről, melyek használata az egészségre általában önmaguk vagy fertőzőmennyei által káros. (Bővebben l. e füzet 142. lapján.)

3. Dr. U l b r i c h t R i c h a r d részéről ugyancsak Wartha Vincze terjeszt elő adatokat a bor- és mustelemzés módszereihez, nevezetesen a hamu-mennyiség meghatározásához és elemzéséhez. Ulbricht a bort kénsav jelenlétében hamvasztja el és úgy határozza meg a hamu alkotászeit és mennyiségeit. Módszerével az eddigi eredményeinél pontosabbakat ér el.

4. Dr. B ó k a i Á r p á d kísérleti adatokat terjeszt elő a tüdő idegeiről, melyekből kiderül, hogy állatoknál a bolygó ideg izgatására a tüdő szövege összehúzódik, míg a tüdő-hólyagocskák — nélkülözvén a sima izomelemeket — nem; kiderül továbbá, hogy a tüdő edénymozgató idegei a nyaknak nem bolygó-, hanem együttérző idegéből származnak, és hogy ez idegek a sympathicus csillagképző dúcától vonulnak a tüdőhöz, hol a vagus ágaival együtt képezik a tüdő-idegfonatot.

5. Dr. B o r b á s V i n c z e a múlt év decz. 31-ikén elhunyt T o m m a s i n i emlékének avval akar áldozni, hogy a nevezetes florista levélbeli nézetét közli a mátrai Rosa reversáról és egyéb florisztikai dolgokról.

Borbás Tommasinitól a múlt évtavasán a

trieszti Slavnik hegyen növe *Rosa reversa* Koch gyümölcse színét tudakozva, ő egész botanikai értekezéssel felelt neki. T. a Slavnikon és Monte Maggioreen növe és gróf Sternberg által felfedezett, csinos, törpe rózsabokrok közül a *R. gentilis*-t Sternb. a mátrai *R. reversa*-val WKit. tartja egynek, míg a *R. affinis*-t Sternb. a *S. spinosissima*-hoz vonja. Csodálkozik továbbá, hogy Sternberg (1825, jul.) az időben pompában álló *Alschingera verticillata*-t (*WK. sub Laserpitio*) mely Vela-uczkánál és a hegynyereg rétjén a forrás fölött csakugyan bőven terem, az *Anthriscus fumaroides*-t, *Bunium montanum*, *Ligusticum Seguerii*, *Laserpitium marginatum*-ot a Monte Maggioreen nem lelte, ellenben *Imperatoria ostruthium*-ot említ, melyet eddig senki nem látott e hegyen. Említi továbbá a Monte Maggiore többi rózsáit is: *R. rubrifolia*, *R. alpina* s a *R. canina*, *rubiginosa* és *R. dumetorum* alakjait és a hegy növénytani kutatóit, s kéri tőle is az 1879. jul. 31-ikén itt gyűjtött adatait a hegy leírásához, melyet kiadni akart.

Ezután két rózsamonstruositást mutat be, melyek közül az egyik arra vall, hogy a rózsagyümölcsének alsó része morfológiai szempontból levél-, másika pedig hogy ágaképlet. (Bővebben a következő füzetben.)

6. K r i e s c h J á n o s két *Vipera ammodytes*-t mutat be Délváról, és előterjeszti ez állat földrajzi elterjedésére vonatkozó eddigi adatokat. (Bővebben a következő füzetben.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

(29.) Muraszombathól következő tudósítást kaptuk: „Január hó 22-ikén este gyönyörű tiszta idő volt, és mégis a teljesen felhőtlen égen a hold körül egy körülbelül 20 méter látszólagos átmérőjű és mintegy másfél méter széles ködszerű gyűrű volt látható. Ennek külső széle ritka és csipkés, a belső pedig, vagyis a holdfelőli rész sokkal sűrűbb és itt-ott dudorodott volt, mely dudorodásokból sűrűen hullottak a tüzes szikrák lefelé. Lehet-e e tüneményt „udvar“-nak nevezni? — L. I.

Igen, a tünemény holddudvar volt, mely jégtükből álló felhőben keletkezett; onnan származtak a „lehulló tüzes szikrák“. Távoltságokat az égbolton nem lehet valóságos, hanem csak látszólagos nagyság szerint kifejezni, azaz szögben. H. Á.

(30.) Znióvárjáról következő tudósítást vettük: „Márciusus hó három első napja verőfényes tavaszi nap volt; 4-ikén lassú északi szél mellett esőre ébredtünk; délután 1³/₄ órákor heves északi szél zúgása mellett,

kis borsó-nagyságú jégzemek hullottak; alig hogy ez beállt, nyomban egész nyári égi háborút észleltünk: villámlott és dörgött $\frac{1}{2}$ órán át. — A fél óráig tartott jég hullást, villámlást és mennydörgést borús ugyan, de mindamellett szép és csendes idő váltotta fel. — B. T.

Kétféle égi háborút különböztetünk meg: az egyik helybeli okokból keletkezik (a talajnak erős felhevülése által) és kis térre szorítkozik; ez a neme a zivatarnak csak az év melegebb szakáiban fordul elő; a másik a két passzát légáram (a sarki és egyenlítői) találkozásokor lép fel, egész országokra terjedhet ki és nyáron mint télen egyiránt előfordulhat. Ily módon keletkezik a téli zivatarak. Ezen passzátzivatarok gyakorisága Európára nézve a nyugati partokon a legnagyobb; keletfelé csökken. Az a vonal, melyen túl téli égi háború már nem igen fordul elő éppen Magyarországon (Budapest táján) megy keresztül. (V. ö. *Az égi háború*. Term. tud. Közl. 1875, VII. kötet 312. l. H. Á.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.